

П'яте грудня Класна робота

Частини мови. Загальна характеристика

ПОВТОРИМО

«Незакінчене речення»

«Знайди помилку» і запиши правильно слова
україна, щоб, двацять
пятий, шіснадцять,
мальви, шістот,
людцьке, осіній, екс-
чемпіон, перекоти-
поле, пів-яблука, пів-
вікна, пів'Європи, екс-
міністр, компосний,
парижський

Поетична хвилинка

Д.Білоус «Злитки золоті».

Чи ти задумувавсь, відкіль оті
У нашій мові злитки золоті?
Як намистини, диво калинове –
Частини мови!

Який співець, поет, який письменник
Уперше слово вигадав – іменник?

Іменник! Він узяв собі на плечі
Велике діло – визначати речі, –
Ім'я, найменування, і наймення:
Робота. Біль. І радість. І натхнення.

Ну а візьмімо назву – **дієслово**,
Само підказує, що діє слово!
Ще й прикладу на нього не навів,
А вже до півдесятка дієслів!

Трикметник дасть іменнику-предмету
Якусь його ознаку чи прикмету.

Числівник може визначить тобі
Число речей, порядок при лічбі.

А поспитай звичайного **займенника**,
За кого він у мові? За іменника!
(Хоч може цей наш скромний посередник
Замінювать числівник і прикметник).

Прислівник звук, незмінюваний в мові,
Ознаки різні виражать при слові.

Сполучник каже: «Скромну роль я маю,
Але слова я в мові сполучаю».

І **частка** мовить: «Слово я службове,
Але людині чесно я служу.

І будьте певні, в інтересах мови
і так, і ні, де треба, я скажу».

А **вигук** може пролунать, як дзвін,
У мові, мабуть, найщиріший він!..

Хто ж так назвав оці частини мови?

Назвали вчені.

Й підхопив народ!

Скільки самостійних частин мови?

Чому ми ці частини мови називаємо самостійними? Чим вони характеризуються?

Іменник
Хто?
Що?
Предмет

Числівник
Скільки? Який?
Число, кількість
порядок
предметів при
лічбі

Прикметник
Який? Чий?
Ознака
предмета

**Самостійні
частини
мови**

Дієслово
Що робить?
Дія предмета

Займенник
Хто? Що? Який?
Чий? Скільки?
Вказує на предмет
ознаку, кількість,
але не називає їх

Прислівник
Де? Коли? Як?
Незмінна
частина мови

Скільки службових частин мови?
Яка роль службових частин мови?

Службові частини мови

Прийменник

Поєднує іменник,
займенник,
числівник з іншими
словами.

Вказує на місце, час.
В, у, під, попід, з, із

Сполучник

Поєднує однорідні
члени й частини
складного речення

І, а, але, що, щоб

Частка

Виражає додаткові
сміслові відтінки,
утворює граматичні
форми

Не, ні, б, би.

Вигук

(особлива частина мови)

Виражає почуття,
звуконаслідування,
привітання.

Ох, ку-ку, будь ласка, хлюп.

Лінгвістична гра.

Якщо ви правильно розподілите частини мови у колонки, то зможете прочитати вислів, підкресливши другу від початку букву.

- Знайомий, один, пахучий, пусто, обов'язок, два, дев'яносто, вночі, спритний, думка, тридцятий, окуляри, жадібно, сімсот, сумно, світанок, найкращий, вправна, скоро, великий, привабливі, дихання, чудово, вільний.*

Іменник

Прикметник

Прислівник

Числівник

Перевірка

Іменник	Прикметник	Прислівник	Числівник
Обов'язок, думка, окуляри, світанок, дихання.	Знайомий, пахучий, спритний, найкращий, вправна, великий, привабливі, вільний.	Пусто, вночі, жадібно, сумно, скоро, чудово.	один, два, дев'яносто, тридцятий, сімсот.

Лінгвістична задача

Яке орфографічне правило ілюструє ця поезія? Сформулюйте його. Випишіть слова, що ілюструють приклади на це правило. Виділіть орфограми в словах.

*Жили – були дієслова,
Рухливі й жвавії слова,
Які скакали, веселились
Й нікому зроду не корились
Та стало враз життя сумне,
Коли з'явилась частка не.*

*Вона веліла не співати,
Не пустувать, не розмовляти...*

*Дієслова “не” не стерпіли
І стати поруч не схотіли.*

не

Завдання. Перепишіть і над кожним словом вкажіть частину мови.

Домашнє завдання

1. Повторити вивчене про частини
МОВИ.

2. Виконати вправу 28.

